

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/30/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6618203355
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2024:6618203355.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov JUDr. Dušana Ďuriana a JUDr. Ľubomíra Šablu ako členov senátu, v spore žalobcu A. B. C. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. A. XXXX/XX, XXX XX F., zastúpený advokátkou JUDr. Zuzanou Šimovou, PhD., LL. M., so sídlom M. Rázusa 32, 984 01 Lučenec, proti žalovaným 1/ A. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. H. X/XX, XXX XX E., zastúpená advokátom JUDr. Ondrejom Szilágyim, so sídlom Dr. Vodú 2, 984 01 Lučenec, 2/ I. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. A., XXX XX F., zastúpená Bukovinský & Chlipala, s. r. o., so sídlom Svätoplukova 30, 821 08 Bratislava, IČO: 35 918 098, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 8C/25/2018-515 z 26. septembra 2022, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie mení tak, že zrušuje podielové spoluvlastníctvo žalobcu A. B. C. D., E. D., nar. XX.XX.XXXX, žalovanej 1/ A. G., E. K., nar. XX.XX.XXXX a žalovanej 2/ I. J., E. J., nar. XX.XX.XXXX k nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v katastrálnom území F., obec Lučenec, L. Lučenec zapísanej Okresným úradom Lučenec, katastrálnym odborom na LV č. XXXXX parcela registra „E“ evidovaná na mape určeného operátu ako parcela č. XXXX orná pôda o výmere 3599 m² podľa identifikácie nehnuteľností parcela je identická s parcelou registra „C“ evidovanej na katastrálnej mape ako parcela č. XXXX/X zastavaná plocha o výmere 39 m² a parcela č. XXXX/X orná pôda o výmere 3560 m² a toto podielové spoluvlastníctvo vyporiadava tak, že nariaďuje predaj tejto nehnuteľnosti a rozdelenie výťažku podľa veľkosti spoluvlastníckych podielov, žalobcovi jednu polovicu, žalovanej 1/ jednu šestinu, žalovanej 2/ jednu tretinu.

II. Žiadna zo strán sporu nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Na návrh žalobcu zrušil súd prvej inštancie podielové spoluvlastníctvo žalobcu a žalovaných 1/ a 2/ k nehnuteľnosti parcele registra „E“ evidovanej na mape určeného operátu ako parcela č. XXXX orná pôda o výmere 3599 m² zapísanej Okresným úradom Lučenec, katastrálnym odborom na LV č. XXXXX pre okres Lučenec, obec F., katastrálne územie F. (ďalej aj „EKN parcela č. XXXX“) a nehnuteľnosť prikázal do výlučného vlastníctva žalobcu, ktorému uložil povinnosť zaplatiť na vyrovnanie podielu zo zrušeného podielového spoluvlastníctva žalovanej 1/ sumu 4 991,- € a žalovanej 2/ sumu 10 000,- € do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Z LV č. XXXXX katastrálne územie F. súd prvej inštancie zistil, že žalobca je podielovým spoluvlastníkom EKN parcely č. XXXX v rozsahu spoluvlastníckeho podielu 1/2, žalovaná 1/ vlastní spoluvlastnícky podiel vo výške 1/6 a žalovaná 2/ je podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľností v pomere 1/3 k celku. Návrh žalobcu posúdil súd prvej inštancie podľa § 141 a § 142 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej aj „Občiansky zákonník“ alebo „OZ“) a za účelom zistenia, či je nehnuteľnosť reálne deliteľná podľa výšky spoluvlastníckych podielov nariadil vo veci znalecké dokazovanie znalcom z odboru geodézia, kartografia a kataster nehnuteľností A. C. M., ktorý

v znaleckom posudku č. 03/2021 zo 16. februára 2021 na súdom položené otázky odpovedal, že technicky je nehnuteľnosť deliteľná podľa výšky spoluvlastníckych podielov, rozdeleniu nehnuteľnosti podľa výšky spoluvlastníckych podielov bráni len zákaz drobenia poľnohospodárskej pôdy podľa zákona č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom (ďalej len „zákon č. 180/1995 Z. z.“). Jediným možným spôsobom rozdelenia spoluvlastníctva tak, aby nebolo porušené opatrenie proti drobeniu poľnohospodárskych pozemkov v extraviláne podľa § 23 ods. 1 zákona č. 180/1995 Z. z. je rozdelenie spoluvlastníctva takým spôsobom, že podiel žalobcu (1/2 k celku) sa odčlení od EKN parcely č. XXXX a pričlení sa k susednému pozemku žalobcu označeného parcelnými číslami CKN č. XXXX/XX a CKN č. XXXX/XX. Pri tomto spôsobe nedochádza k drobeniu pozemkov, resp. podielov, pretože podiel žalobcu sa pričleňuje k susedným pozemkom, pričom sa nevytvára samostatný nový pozemok a výšky spoluvlastníckych podielov k pôvodnej EKN parcele č. XXXX zostávajú nezmenené. Žalované 1/ a 2/ odmietli zotrvať v podielovom spoluvlastníctve k zbytkovej výmere EKN parcely č. XXXX (po odčlenení výmery zodpovedajúcej spoluvlastníckemu podielu žalobcu), na základe čoho súd prvej inštancie uzavrel, že prvý spôsob zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva – rozdelenie veci nie je dobre možné a pristúpil k zrušeniu a vyporiadaniu podielového spoluvlastníctva v poradí 2. spôsobom prikázaním veci za primeranú náhradu jednému alebo viacerým spoluvlastníkom. O prikázanie veci do výlučného vlastníctva prejavil záujem len žalobca. Žalované výslovne odmietli prikázanie celej nehnuteľnosti do ich výlučného vlastníctva. Výšku primeranej náhrady určil podľa znaleckého posudku A. B. F., znalca z odboru stavebníctvo – odvetvie pozemné stavby, statika stavieb, odhad hodnoty nehnuteľností č. 4/2019 zo 04.03.2019 vo výške 8,32 €/1 m². Znalcom A. F. určenú cenu pozemku považoval súd prvej inštancie za všeobecnú hodnotu pozemku vyjadrujúcu hodnotový ekvivalent v peniazoch umožňujúci podľa miestnych podmienok obstaranie podobnej veci. Za podstatné skutočnosti pre určenie primeranej náhrady súd prvej inštancie považoval, že vo vzdialenosti asi 100 m od EKN parcely č. XXXX sa už nachádzajú novopostavené rodinné domy. I keď EKN parcela č. XXXX nie je stavebným pozemkom, podľa zápisu druhu pozemku v katastri nehnuteľností ide o ornú pôdu, podľa identifikácie parciel na stav podľa údajov registra CKN ide sčasti o ornú pôdu vo výmere 3560 m² a sčasti o zastavanú plochu o výmere 39 m², avšak tento pozemok má v budúcnosti vysoký potenciál vzhľadom na zaradenie tohto pozemku v zmysle platného územného plánu mesta Lučenec schváleného v roku 2006 medzi výhľadovo určený ako „územie bývania mestského“. I keď podľa stanoviska mesta Lučenec ho nemožno považovať za stavebný pozemok a prebieha spracovanie nového územného plánu mesta Lučenec, kde sa počíta s navrhovaním iného výhľadového využitia pozemku, blízkosť novej lokality A. N. O. E. odôvodňuje určenie primeranej náhrady vo vyššej sume než navrhoval žalobca. Súd prvej inštancie uzavrel, že A. B. F. mal potrebnú odbornosť na vypracovanie znaleckého posudku pre ocenenie EKN parcely č. XXXX, i keď ide o poľnohospodársku pôdu. Z hľadiska využitia pozemku v budúcnosti nepovažoval súd prvej inštancie všeobecnú cenu pozemku určenú znalcom A. C. M. z odboru poľnohospodárstvo, odvetvie odhad hodnoty poľnohospodárskej pôdy za dostatočnú pre to, aby z neho mohol vychádzať pri určení primeranej náhrady po zrušení a vyporiadani podielového spoluvlastníctva. K schopnosti žalobcu zaplatiť žalovaným 1/ a 2/ primeranú náhradu súd prvej inštancie uviedol, že z rozhodovacej činnosti je súdu známe, že žalobca je osobou, ktorá vlastní veľké množstvo nehnuteľností, je zorientovaná v cene nehnuteľností, jeho majetkové pomery sú dostatočné na to, aby v lehote troch dní zaplatil žalovaným 1/ a 2/ primeranú náhradu za spoluvlastnícke podiely.

1.1 K povinnosti žalobcu zaplatiť žalovaným náhradu trov konania podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“) súd prvej inštancie uviedol, že žalobca síce dosiahol zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva podľa žaloby (z hľadiska spôsobu vyporiadania), avšak žalované 1/ a 2/ mali plný úspech v spore v časti o určenie výšky primeranej náhrady za spoluvlastnícke podiely od žalobcu. Spor medzi stranami sporu od podania žaloby až do vyhlásenia rozsudku bol práve o výške primeranej náhrady.

1.2 V bode 37 ako text nesúvisiaci s predmetom sporu súd prvej inštancie uviedol, že „podľa § 232 ods. 3 CSP lehota na plnenie je tri dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu. V súlade s citovaným zákonným ustanovením súd rozhodol o povinnosti žalovanej zaplatiť dlžnú sumu a úrok z omeškania v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku, nezistil odôvodnenosť prípadu v tom, aby určil dlhšiu lehotu na plnenie.“

2. Odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie podal žalobca. Výslovne v ňom uviedol, že odvolaním podľa § 365 ods. 1 písm. b), d), f) a h) Civilného sporového poriadku napáda rozsudok súdu prvej inštancie len v II. a III. výroku o povinnosti žalobcu zaplatiť žalovaným na vyrovnanie podielu primeranú náhradu a náhradu trov konania. Navrhol v tejto časti zrušiť rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu podľa § 389 ods. 1 písm. b), c), d) Civilného sporového poriadku vrátiť na ďalšie konanie

a nové rozhodnutie, resp. aby napadnuté rozhodnutie odvolací súd vo výrokoch II. a III. bez uvedenia konkrétneho návrhu rozhodnutia odvolacieho súdu zmenil, avšak v kontexte s vyjadreniami počas prvoinštančného konania a obsahom textu odvolania bolo možné vyvodiť, že žalobca žiada zmenu rozhodnutia súdu prvej inštancie tak, že sa nehnuteľnosť rozdelí reálne podľa výšky spoluvlastníckych podielov v zmysle 1. variantu del'by podľa znaleckého posudku A. C. M. alebo sa nehnuteľnosť prikáže do výlučného vlastníctva žalobcu a výška primeranej náhrady pre žalované bude určená v časti parcely zodpovedajúcej CKN parcele č. XXXX/X podľa znaleckého posudku A. C. M. a v časti zodpovedajúcej CKN parcele č. XXXX/X podľa znaleckého posudku A. B. F..

2.1 Súd prvej inštancie sa podľa názoru žalobcu v rozpore s § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka vôbec nezaoberal prvou zákonnou možnosťou zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva (či je možné EKN parcelu č. XXXX reálne rozdeliť), ale vykonával ihneď dokazovanie ohľadne druhého spôsobu vyporiadania zrušeného podielového spoluvlastníctva a to prikázaním nehnuteľnosti do vlastníctva niektorého podielového spoluvlastníka, čím vznikali zbytočné náklady na ďalšie dokazovanie a celé súdne konanie bolo nehospodárne. Reálna del'ba podľa prvého variantu znaleckého posudku A. C. M. bola možná, keď žalovaná 1/ v poslednom vyjadrení z 20. septembra 2022 uviedla, že nemá záujem byť výlučnou vlastníčkou žalovanej nehnuteľnosti, avšak má záujem si ponechať svoj spoluvlastnícky podiel, to znamená, nebola proti tomu, aby zostala v podielovom spoluvlastníctve so žalovanou 2/. Súd prvej inštancie na jednej strane uviedol, že žalovaný pozemok je v lokalite určenej výhľadovo na výstavbu, čo má predstavovať výnimku zo zákazu drobenia poľnohospodárskej pôdy a na druhej strane nepostupoval v zmysle zákonnej úpravy a žalovaný pozemok nevyporiadal reálnym rozdelením v zmysle výnimky uvedenej v § 24 ods. 3 zákona č. 180/1995 Z. z. Bez náležitého odôvodnenia si súd prvej inštancie osvojil závery znaleckého posudku A. B. F. bez toho, aby sa podrobne vysporiadal so závermi znaleckých posudkov A. E. P. a A. C. M., navyše nesprávne posúdil skutkové závery z vykonaného znaleckého dokazovania. Znalec A. B. F. na pojednávaní dňa 04.12.2019 uviedol, že keby mal k dispozícii stanovisko mesta Lučenec z 11. apríla 2019, že žalovaný pozemok nebude vhodný na bývanie, jeho posudok by znel inak a bolo by potrebné oceniť EKN parcelu č. XXXX ako ornú pôdu v extraviláne. Súd prvej inštancie nevzal do úvahy ani novšie stanovisko mesta Lučenec z 22.07.2020 a 16.02.2022, z ktorých vyplýva, že EKN parcela č. XXXX v zmysle platného územného plánu mesta Lučenec nie je určená na zastavanie a nie je stavebným pozemkom, zo stanoviska datovaného 22.07.2020 dokonca vyplýva, že územný plán, ktorého tvorba aktuálne prebieha, počíta s navrhovaním iného výhľadového využitia než výhľadové využitie mestského bývania, to znamená, že nový územný plán nepočíta so žiadnou výstavbou rodinných domov. Súd prvej inštancie tým, že na tieto stanoviská neprihliadol, porušil právo žalobcu na spravodlivý proces. Súd prvej inštancie arbitrárnym spôsobom rozhodol a konštatoval, že pozemok má vysoký potenciál, keď je výhľadovo určený na výstavbu. Vzal za základ svojho rozhodnutia znalecký posudok A. B. F. napriek tomu, že tento sám uviedol, že nie je oprávnený na vyhotovenie takéhoto znaleckého posudku, keďže sa jedná o ornú pôdu v extraviláne a na jeho ohodnotenie nemá oprávnenie. A. F. hodnotil žalovaný pozemok ako stavebný, čo nie správne a zákonné.

2.2 Súd prvej inštancie nevzal do úvahy, že EKN parcela č. XXXX je v súčasnosti využívaná ako poľnohospodárska pôda, na jeho vyňatie z poľnohospodárskeho pôdneho fondu nie sú splnené podmienky, pozemok nie je možné napojiť na rozvody inžinierskych sietí, nie je na ňom vybudovaná dopravná infraštruktúra ani pokyn predsedu Úradu geodézie, kartografie a katastra SR z 19.03.2021 č. POK_UGKK_SR_9/2021, z ktorého vyplýva, že pri posúdení toho, či ide o pozemok určený na zastavanie je potrebné vychádzať z aktuálneho stavu vyplývajúceho z územného plánu. Samotná skutočnosť, že pozemok sa nachádza v lokalite, ktorá je podľa návrhu alebo výhľadu určený na výstavbu ešte neznamená, že pozemok je určený na výstavbu, čo považuje žalobca za svojvôľu súdu.

2.3 V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že z jeho rozhodovacej činnosti mu je známe, že žalobca je osobou, ktorá vlastní veľké množstvo nehnuteľností a jeho majetkové pomery sú dostatočné, aby v lehote troch dní zaplatil žalovaným primeranú náhradu za spoluvlastnícke podiely. Uvedené tvrdenia súdu nepovažuje žalobca za nestanné. Za irelevantné pre toto konanie žalobca považuje, že vlastní viac nehnuteľností. Súd nie je oprávnený poukazovať na majetkové pomery žalobcu v rámci svojej rozhodovacej činnosti. V prejednávanej veci súd neskúmal majetkové pomery žalobcu. Tieto predmetom dokazovania neboli, preto je v tejto časti rozhodnutie súdu nepreskúmateľné.

2.4 Súd prvej inštancie nesprávne rozhodol aj o trovách konania. Žalované 1/ a 2/ boli tie, ktoré neboli ochotné sa dohodnúť na zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva. Pred začatím súdneho konania sa žalobca pokúsil o mimosúdnu dohodu so žalovanými. Súd mal o trovách konania rozhodnúť v zmysle § 255 ods. 2 C. s. p. a náhradu trov konania pomerne rozdeliť, prípadne vysloviť, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. Žalované 1/ a 2/ nemali konzistentné postoje

v konaní. Na začiatku nemali záujem o to, aby sa podielové spoluvlastníctvo zrušilo, následne mali záujem o vyporiadanie zrušeného podielového spoluvlastníctva rozdelením, prípadne, aby im žalovaný pozemok pripadol do výlučného vlastníctva a až v závere konania vyslovili názor, že nemajú záujem o žalovanú nehnuteľnosť.

3. Žalovaná 1/ navrhla potvrdiť rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny. Tvrdenia žalobcu, že súd prvej inštancie vychádzal z nesprávnych záverov, keď za základ svojho rozhodnutia vzal znalecký posudok A. B. F., označila za zavádzajúce a čisto účelové. Uviedla, že bolo v záujme žalovanej 1/ ponechať si svoj spoluvlastnícky podiel o veľkosti 1/6 a preto súhlasila s reálnym rozdelením nehnuteľností podľa variantu č. 1 znaleckého posudku A. C. M.. Súd prvej inštancie však v rámci predbežného právneho posúdenia veci uviedol, že nemôže pozemok reálne rozdeliť, pretože by nedošlo k vyporiadaniu celej veci, nakoľko by naďalej zostala v podielovom vlastníctve žalovaných 1/ a 2/. S touto možnosťou nesúhlasila ani žalovaná 2/. Žalovaná 1/ považuje za správne závery súdu prvej inštancie, že primeraná náhrada bolo potrebné určiť podľa znaleckého posudku A. B. F., pretože znalecký posudok A. C. M. nereflektuje polohu pozemku ani skutočnosť, že EKN parcela č. XXXX je v blízkosti novej lokality A. N. O. E., kde sa už nachádzajú novostavby nadštandardných rodinných domov, nezohľadňuje, že v dosahu sú inžinierske siete pre novovybudované rodinné domy a taktiež neberie do úvahy, že pozemok je vhodný a určený na realizáciu výstavby rodinných domov, prípadne bytových domov. Hodnota pozemku určená A. C. M. je neprimerane nízka.

4. Žalovaná 2/ vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu vyjadrila spokojnosť s rozhodnutím súdu a tvrdenia žalobcu v odvolaní označila za rýdzo subjektívne bez akejkoľvek podpornej a dôkaznej argumentácie. Poukázala na rozpor v odvolaní žalobcu, ktorý svoje odvolanie obmedzil na výroky II. a III. rozsudku súdu prvej inštancie, napriek tomu v odvolaní uvádza údajný nesprávny postup súdu pri spôsobe vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti. Žalovaná 2/ vychádza z toho, že výrok I. rozsudku súdu prvej inštancie nebude predmetom prieskumu v odvolacom konaní.

4.1 Za nepravdivé považuje tvrdenia žalobcu, že sa súd prvej inštancie nevysporiadal so závermi znaleckých posudkov A. E. P. a A. C. M.. Podrobné odpovede súdu prvej inštancie sú uvedené v bodoch 11 až 13 a v bode 33 napadnutého rozsudku. Nezákonnosť rozsudku nespôsobuje, že A. B. F. ohodnotil nehnuteľnosť ako stavebný pozemok a nie ako ornú pôdu v extraviláne, pretože je nehnuteľnosť určená na zastavanie a nikde v žiadnej právnej norme právneho poriadku SR nie je explicitne určené, že primeraná náhrada je cena určená znaleckým posudkom. Primeraná náhrada musí vyjadrovať cenu závislú od dopytu a ponuky v danom čase. Nehnuteľnosť je schváleným územným plánom mesta Lučenec vedený ako pozemok určený na výstavbu, teda ako stavebný pozemok. I keď je v katastri nehnuteľnosti pozemok EKN parcela č. XXXX evidovaná ako orná pôda, z hľadiska funkčného využitia územného plánu mesta Lučenec je určený pre funkciu bývania v bytových domoch. V priamom susedstve EKN parcely č. XXXX prebieha výstavba nadštandardných rodinných domov a okolité pozemky sú určené na výstavbu a už vo veľkom prebiehajú v priamom susedstve významné a rozsiahle terénne úpravy v súvislosti s výstavbou A. J.. Žalovaná 2/ je toho názoru, že cena pozemku od vypracovania znaleckého posudku A. B. F. do rozhodnutia súdu prvej inštancie dokonca vzrástla. Súd prvej inštancie sa pokúsil objasniť rozdielne stanoviská mesta Lučenec k charakteru pozemku. Rozsudok súdu prvej inštancie nemožno považovať za rozporný s vykonaným dokazovaním. Mesto Lučenec zotrvalo na svojich rozporných stanoviskách. Vzhľadom k výpovediam znalcov sa súd priklonil k znaleckému posudku A. B. F., čo je v súlade s právomocou súdu hodnotiť dôkazy podľa svojej úvahy. A. C. M. pri stanovení všeobecnej hodnoty pozemku vychádzal iba z označenia druhu pozemku ako poľnohospodárskej pôdy, ale nezohľadnil polohu pozemku, dosah inžinierskych sietí pre novovybudované rodinné domy a v širšom kontexte určenie tohto pozemku za vhodný na realizáciu individuálnej bytovej výstavby formou rodinných domov, resp. bytových domov. Už pred rozhodnutím súdu prvej inštancie poukázala žalovaná 2/ na aktuálny stav projektu určeného na rozsiahlu plánovanú bytovú zástavbu v projekte A. J., kde boli viditeľne rozparcelované pozemky na okolitom území s drvivou väčšinou označených pozemkov už ako rezervovaných a vzhľadom na uvedené okolnosti sa znalec A. B. F. najviac priblížil k obvyklej cene obdobného pozemku v danom mieste ku dňu vyhotovenia znaleckého posudku. Pri určení výšky primeranej náhrady za prikázanie pozemku do výlučného vlastníctva žalobcu by mal súd vychádzať minimálne z hodnoty určenej znalcom A. B. F., keď cena nehnuteľnosti neustále narastá.

4.2 Žalovaná 2/ považuje za súladné s princípmi Civilného sporového poriadku rozhodnutie súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania. V danom prípade neprichádza do úvahy aplikovať § 257 C. s. p. ani žalobcom označený § 255 ods. 2 C. s. p., keďže predmetom sporu bola práve primeraná

náhrada za nehnuteľnosť, ktorej výšku určil súd na základe argumentácie žalovaných. Žalovaná 2/ navrhla potvrdiť rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny.

5. Funkčná príslušnosť Krajského súdu v Banskej Bystrici na rozhodnutie o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Lučenec je daná § 34 ods. 1 C. s. p. Na prejednanie odvolania nariadil odvolací súd pojednávanie (§ 385 ods. 1 C. s. p.) z dôvodu potreby zopakovania a doplnenia dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie. S prihliadnutím na výsledky dokazovania vykonaného odvolacím súdom a stanoviská strán sporu prednesené na odvolacom pojednávaní dospel odvolací súd k názoru, že nie sú splnené podmienky na potvrdenie ani zrušenie napadnutého rozsudku. Z tohto dôvodu podľa § 388 ods. 1 C. s. p. zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že zrušil podielové spoluvlastníctvo strán sporu a nariadil predaj nehnuteľností a rozdelenie výťažku medzi podielových spoluvlastníkov.

6. Žalobu o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k EKN parcele č. XXXX podávala dňa 23.07.2018 spoločnosť Q. R., so sídlom v Lučenci, ktorej jediným spoločníkom a konateľom je žalobca A. B. D.. Spoločnosť Q. R., Lučenec má v predmete činnosti okrem iného zapísanú aj realitnú činnosť (sprostredkovanie predaja, prenájmu a kúpy nehnuteľností). Podľa výpisu z LV č. XXXXX vyhotoveného 16.07.2018 pôvodný žalobca Q. R., Lučenec nadobudol spoluvlastnícky podiel v rozsahu 1/2 k EKN parcele č. XXXX kúpnu zmluvou zo 7. augusta 2015. Žalovaná 1/ sa stala podielovou spoluvlastníčkou na základe uznesenia o dedičstve sp. zn. 14D/19/2017 zo 04.06.2018 a žalovaná 2/ na základe uznesenia o dedičstve sp. zn. 2D/9/2017 z 03.02.2017. Spoločnosť Q. R., Lučenec bola v čase podania žaloby už vlastníkom susediacej parcely parcelného čísla CKN XXXX/XX orná pôda o výmere 3537 m² v celosti podľa LV č. XXXXX katastrálne územie F., z ktorej vyplýva, že CKN parcelu č. XXXX/XX nadobudla táto spoločnosť kúpny zmluvami z roku 2014 a 2015. Keď žalovaná 2/ vo vyjadrení k žalobe poukázala na záporný hospodársky výsledok spoločnosti Q. R., Lučenec, z čoho vyvodila nesolventnosť pôvodného žalobcu ako prekážku prikázania pozemku do jeho výlučného vlastníctva, previedol pôvodný žalobca kúpnu zmluvou z 21.05.2019 na jediného spoločníka A. B. C. D. spoluvlastnícky podiel k EKN parcele č. XXXX a zároveň aj susediacu parcelu CKN č. XXXX/XX, o čom svedčí LV č. XXXX katastrálne územie F. na č. l. 270 spisu. Z predmetu činnosti spoločnosti Q. R., Lučenec, ktorej jediným spoločníkom a konateľom bol žalobca A. B. C. D. mohol súd prvej inštancie vyvodiť vyslovený názor v dôvodoch svojho rozhodnutia, že žalobca je zorientovaný v cene nehnuteľností, o čom svedčí aj jeho pretrvávajúci záujem, aby získal EKN parcelu č. XXXX do svojho výlučného vlastníctva.

7. Žalovaná 2/ vo vyjadrení k žalobe zo dňa 24.08.2018 namietala, že sa pôvodný žalobca nepokúsil podľa § 142 ods. 1 OZ zrušiť podielové spoluvlastníctvo dohodou, čo je nutným zákonným predpokladom pre zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva súdom. Uvádzala, že zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva dohodou ako také žalovaná 2/ neodmietala, žalovaná 1/ nebola žalobcom oslovená, k dohode o zrušení a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva nedošlo pre veľmi nízku cenu primeranej náhrady ponúkanej pôvodným žalobcom. Sumu 0,40 € za 1 m² považovala žalovaná 2/ za neprimeranú výšku náhrady za prikázanie pozemku do výlučného vlastníctva žalobcu vzhľadom na to, že EKN parcela č. XXXX bola v územnom pláne mesta Lučenec určená z hľadiska funkčného využitia na územie bývania mestského.

7.1 Odvolací súd s poukazom na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. augusta 2022 sp. zn. 7Cdo/303/2021, uverejnený v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR pod publikačným číslom 24/2023 uvádza, že neúspešný pokus o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva dohodou spoluvlastníkov v zmysle § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka nie je povinnou podmienkou pre podanie žaloby na súd.

7.2 Správanie sa strán sporu pred začatím konania o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva na súde môže mať vplyv na spôsob rozhodnutia o trovách konania. Pôvodný žalobca pripojil k žalobe dva listy adresované žalovanej 2/ s dátumami 27.01.2017 a 01.03.2017 označené ako ponuka na odkúpenie spoluvlastníckeho podielu, kde spoločnosť Q. R., Lučenec ponúkala v januári 2017 žalovanej 2/ odkúpiť jej spoluvlastnícky podiel 1/3 z EKN parcely č. XXXX za 0,33 € za 1 m², spolu 400,- € a dňa 01.03.2017 za cenu 0,583 € za 1 m², spolu 700,- €. Ponuka na uzavretie dohody o zrušení a vyporiadani podielového spoluvlastníctva vo vzťahu k žalovanej 1/ preukázaná nie je. Žalovaná 1/ sa v spore po oboznámení sa s vyjadrením žalovanej 2/ k žalobe vyjadrila iba tak, že s jej stanoviskom súhlasí. Neskôr žalovaná 1/ po vypracovaní znaleckého posudku A. C. M. neodmietala ani reálnu deľbu nehnuteľností spôsobom podľa 1. variantu znaleckého posudku (oddeliť časť pozemku v rozsahu spoluvlastníckeho podielu žalobcu a pričleniť ho k jeho susediacej parcele s tým, že by

žalované 1/ a 2/ zostali naďalej podielovými spoluvlastníkmi zbytkovej výmery EKN parcely č. XXXX), až na odvolacom pojednávaní zmenila žalovaná 1/ svoje stanovisko tak, že vzhľadom na dĺžku sporu už nechce zostať v podielovom spoluvlastníctve ani ona. Žalovaná 2/ od počiatku uvádzala, že záujem o prikázanie nehnuteľnosti do svojho výlučného vlastníctva nemá, nechce naďalej zotrvať v podielovom spoluvlastníctve, súhlasí s prikázaním nehnuteľnosti do výlučného vlastníctva žalobcu, odmietala reálnu deľbu nehnuteľnosti podľa 1. variantu znaleckého posudku A. C. M. a počas celého súdneho konania požadovala výšku primeranej náhrady určiť podľa znaleckého posudku A. B. F.. Nie je teda pravdivé tvrdenie žalobcu v odvolaní, že žalované 1/ a 2/ menili v priebehu súdneho konania svoje stanoviská, že by odmietali zrušiť a vyporiadať podielové spoluvlastníctvo a že by kedykoľvek v priebehu sporu prejavili záujem o prikázanie nehnuteľnosti do ich výlučného vlastníctva.

8. EKN parcela č. XXXX je stále vedená na LV č. XXXXX (výpis z LV č. XXXXX na č. I. 719 spisu zo dňa 27.02.2024) ako orná pôda o výmere 3599 m² v podielovom spoluvlastníctve žalobcu v 1/2, žalovanej 1/ v spoluvlastníckom podiele 1/6 a žalovanej 2/ v spoluvlastníckom podiele 1/3. U žalovaných 1/ a 2/ je Okresným úradom Lučenec, katastrálny odbor vyznačená plomba na základe B./XXXX (rozhodnutie súdu o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva) ako dôsledok administratívneho postupu Okresného súdu Lučenec, ktorý v priebehu odvolacieho konania na žiadosť žalobcu a jeho právnej zástupkyne vyznačil právoplatnosť a vykonateľnosť rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 8C/25/2018-515 z 26. septembra 2022 v časti I. výroku o zrušení podielového spoluvlastníctva a prikázaní EKN parcely č. XXXX do výlučného vlastníctva žalobcu dňom 16.11.2023.

9. Podľa § 379 písm. c) Civilného sporového poriadku odvolací súd je rozsahom odvolania viazaný okrem prípadov, ak určitý spôsob usporiadania vzťahov medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu.

10. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23.09.2021 sp. zn. 4Cdo/91/2020 uverejneného v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR výroková časť rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bolo vyporiadané bezpodielové spoluvlastníctvo manželov pozostáva vždy z viacerých výrokov, ktoré predstavujú jeden celok. Pokiaľ je takýto rozsudok napadnutý odvolaním, čo aj len v niektorej časti, žiadny z jeho výrokov týkajúci sa veci samej nenadobúda samostatne právoplatnosť. Odvolací súd nie je vtedy viazaný rozsahom odvolania (§ 379 písm. c/ Civilného sporového poriadku). Odvolací súd môže rozsudok súdu prvej inštancie len ako celok buď potvrdiť, zmeniť alebo zrušiť; pri zmene musí sám v celom rozsahu vyporiadať všetky práva a povinnosti strán z právneho vzťahu bezpodielového spoluvlastníctva a tiež nanovo konštituovať ich práva z novovzniknutých právnych vzťahov.

11. Uvedené rozhodnutie sa v celom rozsahu vzťahuje aj na konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, ktorého predmet nie je v odvolacom konaní deliteľný. Celý výrok vo veci samej je vždy jedným zo spôsobov zrušenia podielového spoluvlastníctva a rozhodnutia vo veci, aj keď sa skladá z niekoľkých oddelených častí (výrok o zrušení podielového spoluvlastníctva a prikázaní nehnuteľnosti do výlučného vlastníctva jedného zo spoluvlastníkov a výrok o náhrade za spoluvlastnícky podiel). Nejde v tomto prípade o rozhodnutie o niekoľkých právach so samostatným skutkovým základom, preto v dôsledku podaného odvolania proti niektorému z výrokov musí odvolací súd preskúmať vždy celý rozsudochý výrok súdu prvej inštancie. Výslovne to Najvyšší súd Slovenskej republiky uviedol v uznesení sp. zn. 4Cdo/91/2020 v bode 18 odôvodnenia takto: „Prípady, v ktorých odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania reflektujú na otázku vychádzajúcu z riešenia hmotného práva tak, aby táto nezostala mimo prieskumnej činnosti v tej časti, ktorej osud musí byť podľa hmotného práva rovnaký ako v zostávajúcej časti odvolaním napadnutého rozhodnutia. Odvolací súd nie je viazaný rozsahom podaného odvolania v prípade, ak spôsob usporiadania vzťahu medzi sporovými stranami vyplýva z právneho predpisu. Ide o situácie, keď spôsob vyporiadania vzťahu medzi stranami sporu vymedzuje hmotné právo. V týchto situáciách súd nie je viazaný návrhom a hmotnoprávna povaha veci vyžaduje širší rozsah prieskumu. Týmito prípadmi sú vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva, prípadne náhrada škody spôsobená viacerými škodcami.“ (porovnaj pôvodný text uznesenia sp. zn. 4Cdo/91/2020 v neskrátenej verzii uverejnený v systéme ASPI pod číslom judikátu JUD3988353SK, nie text skráteneho rozhodnutia uverejneného v Zbierke stanovísk a rozhodnutí NS SR pod R 41/23). Rovnakým spôsobom sa k rozsahu prieskumnej činnosti odvolacieho súdu v konaniach o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva vyjadruje Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 2Cdo/472/2014 z 29.10.2016 aj Ústavný súd Českej republiky v náleze sp. zn. II. ÚS 315/05 zo 06.03.2006. Názor

vyjadrený Ústavným súdom Českej republiky v tomto náleze považuje odvolací súd za použiteľný pre výklad aplikácie ustanovenia § 379 písm. c) Civilného sporového poriadku vzhľadom na v minulosti totožnú právnu úpravu.

12. I keď žalobca obmedzil svoje odvolanie na II. a III. výrok rozsudku súdu prvej inštancie a dosiahol u Okresného súdu Lučenec vyznačenie právoplatnosti v časti I. výroku rozsudku okresného súdu, odvolací súd v súlade s § 379 písm. c) Civilného sporového poriadku prejednal vec v celom rozsahu majúť za to, že výrok rozsudku o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva predstavuje jeden celok, ktorý nie je v odvolacom konaní deliteľný.

13. Odvolací súd je podľa § 380 ods. 1 C. s. p. viazaný aj dôvodmi odvolania. Správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie skúmal odvolací súd len z hľadiska žalobcom uplatnených odvolacích dôvodov, keď vady týkajúce sa procesných podmienok, na ktoré musí odvolací súd podľa § 380 ods. 2 C. s. p. prihliadať, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené, sám nezistil.

14. Porušenie procesných práv žalobcu súdom prvej inštancie odvolací súd nezistil. Porušenie práva na spravodlivý proces žalobca v odvolaní dával do súvislosti s názorom súdu prvej inštancie, že pri určení výšky primeranej náhrady ustupujúcim podielovým spoluvlastníkom neakceptoval znalecké posudky A. E. P. a A. C. M., ktorí ohodnotili EKN parcelu č. XXXX ako poľnohospodársky pozemok a naopak akceptoval znalecký posudok A. B. F., znalca z odboru stavebníctvo, odvetvie pozemné stavby, statika stavieb, odhad hodnoty nehnuteľností, hoci parcela, ktorá je predmetom konania nie je stavebným pozemkom a nevzal do úvahy stanoviská mesta Lučenec, z ktorých má vyplývať, že EKN parcela č. XXXX v zmysle platného územného plánu mesta Lučenec nie je určená na zastavanie, nie je stavebným pozemkom. Arbitrárnosť a svojvôľu rozhodnutia súdu prvej inštancie vidí žalobca v nesprávnej aplikácii ustanovenia § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keď nezvolil prvý spôsob vyporiadania zrušeného podielového spoluvlastníctva reálnu deľbu a to v súvislosti s nesprávnou aplikáciou zákona č. 180/1995 Z. z., ktorý podľa názoru súdu prvej inštancie reálnu deľbu nehnuteľností nepripúšťa.

15. Určenie výšky primeranej náhrady pri vyporiadaní podielového spoluvlastníctva je otázkou skutkovou, keď za primeranú náhradu podľa § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa považuje hodnotový ekvivalent vyjadrený v peniazoch umožňujúci podľa miestnych podmienok obstaranie obdobnej veci, akú predstavoval podiel spoluvlastníka prisúdený ostatným spoluvlastníkom vyjadrujúci všeobecnú cenu nehnuteľností, cenu obvyklú na danom mieste v čase vyporiadania podielového spoluvlastníctva. Tento názor vyjadril Najvyšší súd Slovenskej republiky explicitne v rozsudku z 29.02.1996 sp. zn. 5Cdo/169/1995, v ktorom ako otázka zásadného právneho významu bola riešená otázka, či pri určení primeranej náhrady má súd vychádzať z tzv. „vyhláškovej ceny nehnuteľnosti“ alebo všeobecnej ceny nehnuteľnosti, t. j. ceny, za ktorú by bolo možné predmetnú nehnuteľnosť predať v mieste, kde sa nachádza a v čase predaja. Podľa názoru najvyššieho súdu vyjadreného v tomto rozhodnutí požiadavke spravodlivého vyriešenia veci v prípade zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva rozhodnutím súdu prikazujúcim nehnuteľnosť do výlučného vlastníctva jedného zo spoluvlastníkov za primeranú náhradu poskytovanú druhému spoluvlastníkovi zodpovedá postup aplikujúci tzv. všeobecnú cenu, pri zohľadnení ktorej náhrada za spoluvlastnícky podiel nevyjadruje cenu nehnuteľností len v závislosti na druhu stavby, jej veľkosti, použitých stavebných materiálov, jej vybavení, konštrukcií, údržbe a veku či výmere, kultúre (druhu) pozemku a jeho bonite, ale aj so zreteľom na v danom mieste a čase existujúcu situáciu na trhu s nehnuteľnosťami rovnakého (porovnateľného) druhu.

16. Odvolací súd je toho názoru, že súd prvej inštancie pri určení výšky primeranej náhrady vzal do úvahy všetky skutočnosti, ktoré v konaní vyšli najavo. Nie je možné sa stotožniť s názorom odvolateľa, že súd prvej inštancie bez náležitého odôvodnenia prevzal závery znaleckého posudku A. B. F.. V bode 33 nadväzujúcom na predchádzajúcu časť odôvodnenia súd prvej inštancie vysvetlil, z akého dôvodu si osvojil záver znalca A. B. F. pri určení výšky primeranej náhrady – z dôvodu, že znalec A. B. F. pri určení všeobecnej ceny nehnuteľnosti zohľadnil aktuálnu situáciu v danom mieste a čase, že sa pozemok nachádza vo vzdialenosti asi 100 m od už realizovanej individuálnej bytovej výstavby a v územnom pláne mesta Lučenec je tento pozemok výhľadovo určený na zástavbu.

17. Medzi stranami sporu bola nezhoda v názore, znalec z akého odboru má oceniť nehnuteľnosť EKN parcelu č. XXXX, keď podľa územného plánu mesta Lučenec je výhľadovo určená na zastavanie,

avšak stále je v katastri nehnuteľností evidovaná ako orná pôda a podľa identifikácie nehnuteľností na stav CKN, časť z ornnej pôdy v rozsahu 39 m² je už evidovaná ako zastavaná plocha (cestou). Za účelom objasnenia príslušnosti znalcov si odvolací súd vyžiadal od Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky ako orgánu dohľadu nad znaleckou činnosťou stanovisko k príslušnosti znalcov podľa § 11 ods. 4 zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov na konkrétne podmienky prejednávanej veci. Ministerstvo spravodlivosti odvolaciemu súdu oznámilo, že vzhľadom na nezáväznosť údajov o druhu pozemku registra „E“ posudzuje ministerstvo príslušnosť znalcov len pri ohodnocovaní parciel registra „C“. Pokiaľ EKN parcela č. XXXX zodpovedá CKN parcele č. XXXX/X zastavaná plocha, takýto pozemok ohodnocuje znalec zapísaný v odbore stavebníctvo, odvetvie odhad hodnoty nehnuteľností a CKN parcelu č. XXXX/X orná pôda, pokiaľ druh pozemku nie je zmenený regulatívom záväznej časti územného plánu mesta Lučenec na zastavanie a skutočný stav využívania pozemku je v súlade so stavom zapísaným v katastri nehnuteľností, príslušným znalcom na určenie všeobecnej hodnoty tohto pozemku, je znalec zapísaný v odbore poľnohospodárstvo, odvetvie odhad hodnoty poľnohospodárskej pôdy.

18. Vzhľadom na rozdielne stanoviská mesta Lučenec predkladané stranami sporu v jeho priebehu požiadal odvolací súd mesto Lučenec o jednoznačné vyjadrenie k funkčnému využitiu pozemku EKN parcely č. XXXX z hľadiska územného plánu a budúceho rozvoja. Mesto Lučenec v stanovisku z 10. januára 2024 odvolaciemu súdu oznámilo, že v zmysle platného územného plánu mesta Lučenec – zmeny a doplnky schváleného uznesením MZ č. 81/2006 zo dňa 28.06.2006, záväzná časť schválená VZN č. 4/2006 s účinnosťou od 14.07.2006 a uznesením mestského zastupiteľstva č. 82/2006 z 28.06.2006 pozemok EKN parcela č. XXXX ako súčasť pozemku CKN parcely č. XXXX/X v katastrálnom území F. na O. E. v Lučenci sa nachádza mimo zastavaného územia mesta Lučenec a je výhľadovo určený ako „územie bývania mestského“, ktoré slúži výlučne pre funkciu bývania mestského v bytových domoch. Pozemok CKN parcela č. XXXX/X je miestna obslužná komunikácia. Do tohto pozemku zasahuje časť EKN parcely č. XXXX o výmere 39 m². Mesto oznámilo, že sa v súčasnej dobe spracúva nový územný plán mesta Lučenec, ktorý je v štádiu prerokovania pripomienok a spracovania konečnej verzie návrhu územného plánu s predpokladaným termínom schvaľovania do júna 2024. Podľa nového územného plánu sa pozemok EKN parcela č. XXXX v katastrálnom území F. nachádza v území bývania v rodinných domoch. Južný okraj uvedeného pozemku pretínajú vzdušné vedenia elektrickej energie VVN a nachádza sa v území nelesnej krajinnej vegetácie. Toto územie nie je určené na zastavanie.

18.1 Stanovisko mesta Lučenec z 10. januára 2024 potvrdzuje názor súdu prvej inštancie o vysokom „potenciály“ vyporiadavanej parcely. I keď ku dňu rozhodnutia súdu prvej inštancie ani odvolacieho súdu nie je EKN parcela č. XXXX stavebným pozemkom v zmysle § 43h zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) z dôvodu, že aktuálne platným a schváleným územným plánom mesta Lučenec je EKN parcela č. XXXX len výhľadovo určená na zastavanie a nový územný plán, podľa ktorého sa táto parcela zahŕnie do oblasti určenej na bývanie v rodinných domoch ešte schválený nie je, cena poľnohospodárskej pôdy určená len podľa druhu pozemku evidovaného v katastri nehnuteľností nevyjadruje všeobecnú cenu tejto nehnuteľnosti určenej v budúcnosti na výstavbu rodinných domov. V skutkovo a právne obdobnom prípade prejednávanom Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 7Cdo/103/2022 najvyšší súd v uznesení z 31.10.2023 nepovažoval za nesprávny názor súdov prvej inštancie, že primeranej náhrade v konaní o zrušení a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k parcele registra „E“ evidovanej v katastri nehnuteľností ako orná pôda určenej v územnom pláne obce na zastavanie (budúci stavebný pozemok) je potrebné v zmysle stanoviska občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. Cpj 30/97 z 20.10.1997 považovať za primeranú náhradu všeobecnú cenu nehnuteľností, t. j. cenu, za akú by sa mohla predat' v mieste, kde sa nachádza a v čase vyporiadania spoluvlastníctva, t. j. za cenu určenú podľa ponuky a dopytu.

18.2 Zhodne so súdom prvej inštancie je odvolací súd toho názoru, že všeobecnú cenu nehnuteľnosti vo svojom posudku vyjadril jedine znalec A. B. F., ktorý zohľadnil nielen druh pozemku evidovaný v katastri nehnuteľností a aktuálne využitie pozemku ako poľnohospodárskej pôdy, ale aj jej umiestnenie a budúce určenie v zmysle územného plánu mesta Lučenec na výstavbu bytových domov. Závery znalca, že ide o budúci stavebný pozemok sú potvrdené stanoviskom mesta Lučenec z 10. januára 2024, kde je výslovne uvedené, že podľa nového územného plánu sa pozemok EKN parcela č. XXXX v katastrálnom území F. nachádza v území bývania v rodinných domoch.

18.3 Znalecký posudok A. B. F. bol pre súd prvej inštancie iba vodítkom pre určenie všeobecnej ceny nehnuteľnosti EKN parcely č. XXXX. Na ustálenie výšky primeranej náhrady mali vplyv aj iné dôkazy

(správy mesta Lučenec, územný plán mesta Lučenec) a iné skutočnosti (poloha nehnuteľnosti, blízkosť individuálnej bytovej výstavby). Znalecký posudok je iba jeden z dôkazných prostriedkov. Všeobecnú cenu nehnuteľnosti ako základ pre určenie výšky primeranej náhrady pre účely konania podľa § 142 ods. 1 OZ určuje súd, ktorý nemôže túto povinnosť preniesť na znalca, pretože nejde o postup podľa § 207 C. s. p. (porovnaj stanovisko NS SR sp. zn. Cpj 30/97 z 20.10.1997 a uznesenie NS SR sp. zn. 4Obdo/32/2018 z 31.05.2019). Okresný súd mal k dispozícii znalecké posudky znalcov z odboru ocenenie nehnuteľností aj poľnohospodárstvo a porovnaním ich posudkov a s prihliadnutím aj na ďalšie dôkazy si mohli urobiť úsudok o cene nehnuteľnosti. Keďže všeobecnú cenu nehnuteľnosti ustálil súd, je bez právneho významu, že za základ pre jej určenie vzal posudok znalca z odboru ocenenie nehnuteľností a nie z odboru poľnohospodárstvo, keď budúce funkčné využitie pozemku súd prvej inštancie považoval za významnejšiu skutočnosť ako aktuálne využitie EKN parcely ako poľnohospodárskej pôdy.

19. Výšku primeranej náhrady, ktorú by mal žalobca vyplatiť žalovaným 1/ a 2/ učil súd prvej inštancie správne. Dôvodom zmeny rozhodnutia súdu prvej inštancie neboli nesprávne skutkové zistenia súdu prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov ako tvrdil žalobca v odvolaní, ale zmena skutkového stavu a zmena stanoviska žalobcu k možnosti prikázania veci do jeho výlučného vlastníctva ako bude vysvetlené nižšie.

20. Žalobca bezdôvodne vytýka súdu prvej inštancie nesprávne právne posúdenie veci podľa § 142 ods. 1 a § 24 ods. 3 zákona č. 180/1995 Z. z.

20.1 Súd prvej inštancie rešpektoval záväzné zákonom určené poradie zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníka. Svedčí o tom súdom prvej inštancie nariadené znalecké dokazovanie znalcom A. C. M. z odboru geodézia, kartografia a kataster nehnuteľností, ktorého úlohou bolo zodpovedať otázku, či je možná reálna deľba nehnuteľnosti EKN parcely č. XXXX podľa podielov jednotlivých spoluvlastníkov a pre účely prípadnej reálnej deľby vyhotoviť geometrický plán. Znalec A. C. M. zodpovedal súdom položenú otázku a práve s poukazom na výmeru EKN parcely č. XXXX a výšku spoluvlastníckych podielov strán sporu vysvetlil, že sporný pozemok by bolo možné rozdeliť len jediným spôsobom, ak by sa podiel žalobcu (1/2 k celku) odčlenil od EKN parcely č. XXXX a pričlenil sa k susednému pozemku žalobcu CKN parcele č. XXXX/XX a č. XXXX/XX v súlade s § 24 ods. 3 písm. c) zákona č. 180/1995 Z. z., pretože v tomto prípade by nedošlo k drobeniu pozemkov. Podľa znalca je reálna deľba EKN parcely č. XXXX po technickej stránke možná aj takým spôsobom, že sa predmetná parcela rozdelí po dĺžke podľa výšky jednotlivých spoluvlastníckych podielov, v ktorom prípade by bolo možné zabezpečiť prístup na jednotlivé novovytvorené parcely a primerane by sa medzi spoluvlastníkov rozložili aj obmedzenia vyplývajúce z umiestnenia vedenia vysokého napätia v zadnej časti parcely, avšak pri takomto delení by boli porušené opatrenia proti drobeniu pozemkov uvedené v § 21 až 24 zákona č. 180/1995 Z. z. Ak žalovaná 2/ odmietala zotrvať v podielovom spoluvlastníctve k zbytkovej výmere EKN parcely č. XXXX po odčlenení spoluvlastníckeho podielu žalobcu v rozsahu 1/2 (na odvolacom pojednávaní nesúhlas s prikázaním časti EKN parcely č. XXXX do podielového spoluvlastníctva žalovaných 1/ a 2/ vyjadrila už aj žalovaná 1/), nebolo možné v zmysle zásady, že nikoho nemožno nútiť, aby zotrval v podielovom spoluvlastníctve s iným, uskutočniť reálnu deľbu nehnuteľnosti podľa prvého variantu znaleckého posudku A. C. M.. Súd prvej inštancie správne pristúpil k druhému spôsobu zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva podľa § 142 ods. 1 OZ a to prikázanie veci za primeranú náhradu žalobcovi, ktorý jediný v priebehu prvoinštančného konania prejavil záujem o prevzatie tejto nehnuteľnosti do svojho výlučného vlastníctva s výplatou primeranej náhrady ostatným podielovým spoluvlastníkom. Je možné súhlasiť s názorom žalobcu, že súd prvej inštancie zmätočne v rozsudku v bode 30 uvádza, že „okrem toho súd tu vzal tiež do úvahy, že dotknutý pozemok je v lokalite, určenej výhľadov na výstavbu, a to podľa ÚP mesta Lučenec, čo signalizuje výnimku zo zákazu drobenia pôdy“, čo by bolo možné vysvetliť tak, že podľa názoru súdu sa na deľbu EKN parcely č. XXXX vzťahuje výnimka podľa § 24 ods. 3 písm. a) zákona č. 180/1995 Z. z., avšak z ďalšieho textu odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu jednoznačne vyplýva, že súd prvej inštancie okrem výnimky podľa § 24 ods. 3 písm. c) zákona č. 180/1995 Z. z. inú výnimku zo zákazu drobenia poľnohospodárskej pôdy nepripúšťa. Nezrozumiteľnosť jednej vety v odôvodnení rozsudku nie je možné považovať za takú vadu, ktorá by pri obsahu celého odôvodnenia zodpovedajúceho § 220 ods. 2 C. s. p. vyvolala nezrozumiteľnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu zodpovedá podľa názoru odvolacieho súdu štruktúre odôvodnenia rozhodnutia podľa § 220 ods. 2 C. s. p., je zrozumiteľné nielen pre právnickú odbornosť, ale aj laickú verejnosť. Súd prvej inštancie uviedol, z akých skutkových zistení pri rozhodovaní vychádzal, akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov

spravoval, prečo vec posúdil práve zvoleným spôsobom a neponechal nezodpovedanú žiadnu pre vec relevantnú otázku.

21. Skutkový stav vyplývajúci z dôkazov vykonaných súdom prvej inštancie a odvolacím súdom rozhodný pre právne posúdenie veci možno zhrnúť takto:

Strany sporu sú podielovými spoluvlastníkmi EKN parcely č. XXXX o výmere 3599 m² orná pôda evidovanej v okrese Lučenec, katastrálne územie F. na LV č. XXXXX, spoluvlastnícky podiel žalobcu je vyjadrený zlomkom 1/2, žalovaná 1/ vlastní 1/6 pozemku a žalovaná 2/ je spoluvlastníčkou tejto parcely v podiele 1/3. Podľa schváleného územného plánu mesta Lučenec sa EKN parcela č. XXXX nachádza v území vyhladovo určenom na územie bývania mestského. V roku 2024 sa bude schvaľovať nový územný plán, kde sa počíta so zaradením EKN parcely č. XXXX do územia bývania v rodinných domoch. Aktuálne sa EKN parcela v rozsahu zodpovedajúcej CKN parcele č. XXXX/X využíva na poľnohospodárske účely, časť parcely o výmere 39 m² zodpovedajúca CKN parcele č. XXXX/X je zastavanou plochou, cestou. V blízkosti EKN parcely č. XXXX sa nachádza lokalita A. N. O. E. s novostavbami nadštandardných rodinných domov. Na druhej strane vyporiadavaného pozemku sa realizuje nový projekt A. J., pre účely ktorého sa už pristúpilo k rozparcelovaniu okolitých pozemkov. Žalobca je vlastníkom susedných nehnuteľností CKN parciel č. XXXX/XX I. XXXX/XX, ku ktorým by bolo možné pričleniť výmeru EKN parcely č. XXXX zodpovedajúcu jeho spoluvlastníckemu podielu, ak by boli žalované 1/ a 2/ ochotné zotrvať v podielovom spoluvlastníctve k zvyšku EKN parcely č. XXXX. Iné reálne rozdelenie nehnuteľností vzhľadom na jej výmeru 3599 m², výšku spoluvlastníckych podielov strán sporu a zákaz drobenia pôdy pod 3000 m² podľa § 23 ods. 1 zákona č. 180/1995 Z. z. nie je možné (rovnaké podmienky platili aj v čase rozhodnutia súdu prvej inštancie). Žalobca má záujem o prikázanie nehnuteľnosti do jeho výlučného vlastníctva len za podmienok, že primeraná náhrada za spoluvlastnícky podiel bude určená v časti CKN parcely č. XXXX/X podľa znaleckého posudku A. C. M. a v časti CKN parcely č. XXXX/X podľa znaleckého posudku A. B. F., inak o prikázanie EKN parcely č. XXXX do svojho výlučného vlastníctva záujem nemá. Toto svoje stanovisko odôvodňoval žalobca tým, že nie je schopný vyplatiť súdom prvej inštancie určenú primeranú náhradu žalovaným a to ani v lehote dlhšej než tri dni. Žalované 1/ a 2/ vôbec nemajú záujem o prikázanie EKN parcely č. XXXX do svojho výlučného vlastníctva, žalovaná 1/ odôvodňuje tento svoj postoj nesolventnosťou, žalovaná 2/ svoje stanovisko neodôvodnila.

22. Podľa § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak nedôjde k dohode, zruší spoluvlastníctvo a vykoná vyporiadanie na návrh niektorého spoluvlastníka súd. Prihliadne pritom na veľkosť podielov a na účelné využitie veci. Ak nie je rozdelenie veci dobre možné, prikáže súd vec za primeranú náhradu jednému alebo viacerým spoluvlastníkom; prihliadne pritom na to, aby sa vec mohla účelne využiť a na násilné správanie podielového spoluvlastníka voči ostatným spoluvlastníkom. Ak vec žiadny zo spoluvlastníkov nechce, súd nariadi jej predaj a výtazok rozdelí podľa podielov.

23. Záujem strán sporu na zrušení podielového spoluvlastníctva k EKN parcele č. XXXX pretrváva. Žiadna zo strán sporu ale tento pozemok nechce prevziať do svojho výlučného vlastníctva. Dôvody hodné osobitného zreteľa pre zamietnutie žaloby o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva podľa § 142 ods. 2 Občianskeho zákonníka stranami sporu tvrdené ani odvolacím súdom zistené neboli. Občiansky zákonník ako tretí spôsob zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva v § 142 ods. 1 pripúšťa nariadiť predaj nehnuteľnosti a rozdelenie výtazku podľa veľkosti spoluvlastníckych podielov v prípade, ak vec žiadny zo spoluvlastníkov nechce. Odvolací súd pristúpil k zmene rozsudku súdu prvej inštancie podľa § 388 C. s. p. práve z dôvodu, že žiaden zo spoluvlastníkov nechce vec, ktorá je predmetom zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva a jej rozdelenie podľa veľkosti spoluvlastníckych podielov nie je dobre možné. Tento spôsob zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva považuje za spravodlivý vo vzťahu ku všetkým podielovým spoluvlastníkom z dôvodu, že sa každému z nich pri predaji nehnuteľnosti dostane ceny rovnajúcej sa veľkosti jeho spoluvlastníckeho podielu zo všeobecnej ceny nehnuteľnosti určenej dopytom a ponukou v čase jej predaja.

24. Žalobca odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. c) Civilného sporového poriadku (rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd) neuplatnil. Na výslovnú otázku odvolacieho súdu na odvolacom pojednávaní dňa 28. februára 2024, či pod slovami „uvedené tvrdenia súdu nepokladal za nestranné“ mienil namietat', že vo veci rozhodol vylúčený sudca odpovedal záporne.

25. Nezrozumiteľný je návrh žalobcu v závere odvolania na zrušenie rozhodnutia súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b), c) d) Civilného sporového poriadku, keď nesprávny procesný postup žalobca súdu prvej inštancie nepopisuje, odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. e) Civilného sporového poriadku žalobca nepoužil, neoznačil žiadne dôkazy navrhnuté v konaní pred súdom prvej inštancie, ktoré by vykonané neboli a napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie je rozhodnutím vo veci samej.

26. Konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva je špecifickým konaním, ktoré môže začať na návrh ktoréhokoľvek spoluvlastníka (budúcej strany sporu) a každý z podielových spoluvlastníkov má súčasne procesnú pozíciu žalobcu a žalovaného bez ohľadu na to, kto žalobu podal. Nejde o klasické sporové konanie, v ktorom by jedna z proti sebe stojacich strán musela vyhrať a druhá prehrať spor. V konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva (či bezpodielového spoluvlastníctva manželov) má podstatný význam skutočnosť, že sa jedná o tzv. konanie iudicium duplex. V týchto konaniach pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania nie je možné aplikovať zásadu úspechu vo veci. Za spravodlivé je potrebné spravidla považovať, aby každá zo strán sporu znášala svoje trovy konania a nebola povinná hradiť trovy konania protistrane, ak neexistujú preto dôvody hodné osobitného zreteľa (podľa nálezu Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 3202/2020 z 02.11.2021).

26.1 I keď do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nepatria rozhodnutia ústavného súdu, krajských súdov Slovenskej republiky, Najvyššieho súdu Českej republiky ani Európskeho súdu pre ľudské práva (podľa uznesenia NS SR z 25. novembra 2020 sp. zn. 7Cdo/265/2019), keď podľa judikátu R 71/2018 do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ patria predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR a tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu alebo dokonca aj v jednotlivom dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutie najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, je podľa názoru odvolacieho súdu možné sa pri rozhodovaní o trovách konania v spore o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva inšpirovať aj rozhodnutiami Najvyššieho či Ústavného súdu Českej republiky z dôvodu totožnej právnej úpravy v minulosti v § 142 Občianskeho zákonníka a § 142 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, ak nie je v rozpore s judikatúrou najvyšších súdnych autorít Slovenskej republiky.

26.2 Spor o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov a o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva považuje aj judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky za konanie, v ktorom majú účastníci na oboch stranách tak postavenie žalobcu aj žalovaného (iudicium duplex), napríklad uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/52/2008 z 29.04.2009 uverejnené v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR pod publikačným číslom 48/2010, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/8/2008 z 1. mája 2019, uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/218/2018 z 20. júna 2019, uznesenie NS SR sp. zn. 5Cdo/23/2011 z 11. júla 2019 a iné. Z akého dôvodu by mala každá zo strán sporu v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva znášať svoje trovy konania a v akých prípadoch prichádza do úvahy rozhodnutie o trovách konania podľa úspechu strán v spore priliehavo vysvetlil Ústavný súd Českej republiky v náleze z 5. apríla 2022 sp. zn. IV. ÚS 404/2022 tak, že konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva pred súdom je charakteristické tým, že nemožno vychádzať zo zásady tzv. procesného úspechu vo veci, ale z toho, že žiaden z účastníkov neodchádza z konania s menšou hodnotou, než s ktorou do nej vstupoval. Preto je potrebné postupovať pri rozhodovaní o náhrade trov konania podľa § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ak mal účastník vo veci úspech len čiastočne, súd náhradu trov pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov právo). Ďalej dôvodil, že z hľadiska náhrady trov konania v spore o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva je plný úspech vo veci daný len vtedy, ak súd návrh na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva zamietne z dôvodov uvedených v Občianskom zákonníku, iba v takom prípade je možné posudzovať úspech v spore. Procesný úspech účastníka však nie je možné odvodzovať od výsledku spôsobu vyporiadania spoluvlastníctva. Až vo fáze rozhodovania o vyporiadaní zrušeného podielového spoluvlastníctva sa totiž naplno prejaví povaha konania iudicium duplex, ktorého špecifiká nezodpovedajú charakteristickým znakom civilného sporu v režime Občianskeho súdneho poriadku. Vzhľadom na to, že súd nie je viazaný návrhom žalobcu pokiaľ ide o konkrétny spôsob vyporiadania spoluvlastníctva, ale je viazaný postupnosťou spôsobu vyporiadania podielového spoluvlastníctva podľa Občianskeho zákonníka, nie je logické odvíjať procesný úspech vo veci od toho, čo bolo medzi účastníkmi sporné, na aké otázky vykonával súd dokazovanie. Navyše žiadna z procesných strán výsledkom sporu o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva po finančnej stránke nestráca. Obe strany odchádzajú zo

súdu s rovnakou majetkovou hodnotou (k okamžiku rozhodnutia vo veci), s ktorou do nej vstúpili. Ak účastníci nemôžu svojimi procesnými návrhmi ovplyvniť výsledok sporu, nemožno pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzať zo zásady procesného úspechu. Žiadnej zo strán sporu nemožno pripočítať na ľarchu, že odmieta určitý spôsob vyporiadania spoluvlastníctva, či už z objektívnych alebo subjektívnych dôvodov, pretože to vyplýva z jeho ústavne zaručeného práva podľa článku 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd. Výnimku zo všeobecnej aplikácie ustanovenia § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku na konania typu iudicium duplex by mali tvoriť prípady, keď sa podielový spoluvlastník chová obštrukčne, ako účastník konania sa nezaujíma o konštruktívne vyriešenie veci alebo ide o šikanóznny výkon práva. V takom prípade však musí súd presvedčivo vysvetliť, prečo v konkrétnom prípade rozhodol o uložení povinnosti účastníkovi konania zaplatiť druhému účastníkovi konania náhradu trov konania.

27. Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp. zn. III. ÚS 138/2022 z 23. júna 2022 vyslovil právny názor, že aj konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva je sporom podľa civilného sporového poriadku a nie je žiaden dôvod na to, aby sa na toto konanie zásadne neaplikoval § 255 C. s. p. Samotná skutočnosť, že pomer úspechu strán v spore o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva môže mať vzhľadom na osobitosť tohto konania rôzne podoby, nie je dôvodom na to, aby z ústavného hľadiska mohol byť udržateľný schematický záver o tom, že v takomto konaní si každá zo strán má znášať svoje trovy. Otázkou rozhodovania o náhrade trov konania nie je to, aký prospech strana na základe rozhodnutia súdu dostane, ale to, ako sa k tomuto prospechu musela pričiniť. V ďalšom náleze sp. zn. III. ÚS 73/2023 z 25. mája 2023 na záver vyslovený v náleze sp. zn. III. ÚS 138/2022 nadviazal a vysvetlil, že to, ako sa má spoluvlastníctvo vyporiadať navrhuje primárne žalobca. Preto pre určenie jeho úspechu v konaní je rozhodné porovnanie jeho žalobného návrhu a výroku súdneho rozhodnutia. Argumentácia súdu, že vyporiadanie podielového spoluvlastníctva je v záujme oboch strán je skresľujúca alebo nie úplne správne interpretovaná. Pokiaľ sa podielové spoluvlastníctvo vyporiadava na súde je zrejme, že strany sa nevedeli mimo súdne dohodnúť a ich záujmy sú v napätí a teda žaloba sleduje úplne alebo v časti protichodné záujmy. V konaní o vyporiadaní podielového spoluvlastníctva rozhoduje súd viacerými výrokmi, ktoré sú závislé a v prípade podaného odvolania ich súd preskúmava vo vzájomnej súvislosti. Táto špecifickosť však nemá vplyv na rozhodovanie o nároku na náhradu trov konania v kontexte posudzovania úspechu žalobcu. Rozsudok o vyporiadaní podielového spoluvlastníctva je potrebné posudzovať ako celok a to porovnaním žalobného návrhu a výroku súdu.

28. Žiadnu zo strán tohto sporu nie je možné považovať za plne úspešnú z dôvodu, že žalobca navrhoval prikázať nehnuteľnosť do jeho výlučného vlastníctva, avšak za veľmi neprimeranú náhradu a za súdom určenú primeranú náhradu nebol ochotný prevziať nehnuteľnosť do svojho výlučného vlastníctva. Žalované 1/ a 2/ odmietnutím nedosiahli, o čom im v spore šlo – zrušiť podielové spoluvlastníctvo, prikázať nehnuteľnosť do výlučného vlastníctva žalobcu a obdržať od neho primeranú náhradu vo výške určenej znaleckým posudkom A. B. F.. Pre postoj strán sporu v konaní, keď žalobca nebol ochotný pristúpiť na vyplatenie primeranej náhrady rovnajúcej sa všeobecnej cene nehnuteľnosti a žalované zabránili reálnej delbe nehnuteľnosti, keď nechceli zostať v podielovom spoluvlastníctve k zvyšku EKN parcely č. XXXX spoločne zapríčinili, že súd musel rozhodnúť o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva tretím zákonným spôsobom – predajom nehnuteľnosti a rozdelením výťažku podľa veľkosti spoluvlastníckych podielov. Vzhľadom na výsledok sporu je dôvodná pre účely rozhodnutia o trovách konania aplikácia ustanovenia § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku a nepriznanie práva na náhradu trov konania žiadnej zo strán sporu. Odvolací súd prihliadol aj na charakter sporu (tzv. iudicium duplex) v zmysle stanoviska Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 08.03.1973 sp. zn. Cpj 8/72 uverejneného v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR pod publikačným číslom 54/1973, ktorého text znie: „Pri rozhodovaní o náhrade trov je podľa ustanovení § 142 a § 143 O.s.p. smerodajný úspech v konaní. Ak súd vyhovel návrhu a zrušil spoluvlastníctvo spôsobom, ktorý bol navrhovaný, najmä ak sa žalovaní bránili alebo navrhovali, a to neúspešne, iný spôsob vyporiadania, niet v zásade prekážok, aby súd použil ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p. a aby navrhovateľovi priznal plnú náhradu trov konania. Iný je, pravda, prípad, ak súd rozhodol o vyporiadaní inak, než bolo navrhnuté. Tu bude opodstatnené uvažovať, či by nebolo vhodné použiť ustanovenie § 142 ods. 2 O.s.p. V konaní o zrušení spoluvlastníctva bude odôvodnené použitie ustanovenia § 150 O.s.p. (porovnaj rozhodnutie uverejnené pod č. 31/1972 Zbierky rozhodnutí a stanovísk). So zreteľom na rozmanitosť prípadov treba však riešiť každý prípad individuálne s prihliadnutím na celý priebeh konania a postup jednotlivých

účastníkov ako aj na to, do akej miery sú jednotliví účastníci dotknutí na svojich záujmoch vynesným rozsudkom.“

28.1 V stanovisku uverejneného pod R 54/73 je uvedené iba to, že niet prekážok, aby súd v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva použil ustanovenie § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku a priznal žalobcovi plnú náhradu trov konania, ak bolo jeho návrhu vyhovené, ale zároveň sa pripúšťa aj aplikácia ustanovenia § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého žiadnemu z účastníkov konania súdy náhradu trov konania nepriznávali, ak sa jeho úspech v konaní nevyhodnotil ako plný a stanovisko výslovne upozorňuje, že so zreteľom na rozmanitosť prípadov treba riešiť každý prípad individuálne s prihliadnutím na celý priebeh konania a postup jednotlivých účastníkov ako aj to, do akej miery sú jednotliví účastníci dotknutí na svojich záujmoch vynesným rozsudkom.

28.2 Senát 17Co Krajského súdu v Banskej Bystrici opakovane rozhoduje vo veciach zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva s prihliadnutím na charakter sporu (iudicium duplex) a postoj strán sporu, čo vyjadril vo svojich rozhodnutiach sp. zn. 17Co/247/2012 z 27. marca 2013, sp. zn. 17Co/194/2017 z 31. júla 2017, ktoré prešlo aj testom ústavnosti. Ústavný súd Slovenskej republiky uznesením z 15. novembra 2017 sp. zn. I. ÚS 573/2017 sťažnosť proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/194/2017 odmietol s odôvodnením, že sa krajský súd ústavne udržateľným spôsobom vysporiadal so všetkými skutočnosťami rozhodnými v danej veci a poukázal na svoju skoršiu judikatúru v skutkovo a právne obdobných veciach. Rovnaký názor zaujal odvolací súd aj v uznesení z 28. júla 2022 sp. zn. 17Co/64/2022, voči ktorému Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie uznesením zo 14. decembra 2023 sp. zn. 4Cdo/234/2022 odmietol. Aj z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 138/2022 z 23. júna 2022 vyplýva, že v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, i keď je sporom podľa Civilného sporového poriadku, je nutné zohľadňovať aktivitu či pasivitu strán sporu a ich pričinenie k prospachu, ktorý strana sporu rozhodnutím súdu o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva získala. Vo veci posudzovanej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. III. ÚS 138/2022 bola žalovaná úplne pasívna, nereagovala na predsúdne výzvy sťažovateľov, čím vyvolala vznik sporu. V prejednávanej veci posudzovanej odvolacím súdom žiadna zo strán nebola pasívna, aktívne sa pričinili k výsledku sporu, avšak ich názory na spôsob zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva a výšku primeranej náhrady rozchádzali. Stranám nie je možné vytknúť rôzne predstavy o spôsobe ukončenia sporu. Odvolací súd zohľadňujúc všetky tieto okolnosti rozhodol podľa § 396 ods. 1, 2, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 2 C. s. p. tak, že žiadnej zo strán sporu nárok na náhradu trov konania nepriznal.

29. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C. s. p. (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C. s. p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
  - b) kto ho robí,
  - c) ktorej veci sa týka,
  - d) čo sa ním sleduje a
  - e) podpis
- (§ 127 ods. 1 C. s. p.).

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

Strany sporu majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C. s. p.). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).

Ak neboli splnené podmienky podľa § 429 C. s. p., resp. dovolanie má vady podľa § 429 C. s. p. napriek riadnemu poučeniu dovolateľa o povinnosti podľa § 429 C. s. p. v odvolacom konaní, resp. napriek výzve súdu prvej inštancie adresovanej dovolateľovi na odstránenie väd a jeho poučení o následkoch neodstránenia väd dovolania, dovolací súd dovolanie odmietne (§ 447 písm. e) C. s. p. v spojení s § 436 ods. 1 C. s. p.).